

Toolbox graafcampagne

MODULE 1

Module 1

Wat is kabel- en leidingschade en wat doet KLIC?

Wat maak je als machinist / graver zoal mee ?

[groepsgesprek]

Waar hebben we het eigenlijk over?

Quizvraag 1

Wat is de totale lengte van alle kabels en leidingen in de Nederlandse grond?

- a. 175 miljoen kilometer
- b. 17,5 miljoen kilometer
- c. 1,75 miljoen kilometer

Antwoord quizvraag 1:

c. 1,75 miljoen kilometer

Ter vergelijking:

Dit is bijna 45 keer de aarde rond.

*Als jouw auto 25 duizend km per jaar rijdt,
doe je zeventig jaar over 1,75 miljoen km.*

Waar hebben we het eigenlijk over?

Quizvraag 2

Hoe vaak per dag wordt machinaal de grond geroerd?
(Gemiddeld in Nederland)

- a. 1.000
- b. 5.000
- c. 10.000

Antwoord quizvraag 2:

c. 10.000 x per dag

Er zijn meer dan 15.000 graafmachines in Nederland.

Waar hebben we het eigenlijk over?

Quizvraag 3

Hoe veel kabel- en leidingschadegevallen gebeuren er gemiddeld per werkdag?

- a. 10 keer
- b. 50 keer
- c. 200 keer

Antwoord quizvraag 3:

c. 200 keer

200 x 200 werkdagen = 40.000 schadegevallen per jaar

*Elke graafschade kost gemiddeld € 1.000,-
(Directe schade aan de kabel of leiding)*

*200 schadegevallen per dag x € 1.000,- per keer
= € 200.000 per dag!*

Wat kunnen gevolgen van graafschade zijn?

- **persoonlijke schade**
(veiligheid en gezondheid machinist)
- **directe schade**
(aan kabels en leidingen: van krassen tot breken)
- **gevolgschade door onderbreking energie**
(mensen, maatschappij, economie, milieu / omgeving)

Voorbeelden:

- *Hogedruk transportgasleiding van Gasunie heeft 80 bar druk: gevolg is dat de machine letterlijk de lucht in vliegt en brandt.*
- *April 2005: in Zuidbroek langs Winschoter Diep gaat gasleiding van Essent van 8 bar kapot bij damwand slaan. Machinist gewond en graafmachine volledig uitgebrand.*
- *Juli 2004: in Ghislenghein in België hogedruk gasleiding met dertig dodelijke slachtoffers.*

Waar hebben we het eigenlijk over?

Quizvraag 4

Hoeveel is de schade in euro's als gevolg van graafschade, voor bijvoorbeeld personenbedrijven, winkels, spoorwegen?

Antwoord quizvraag 4:

Onbekend!

Voorbeelden van 'gevolgschade':

- Vrieskist met etenswaren ontdooit
- Trein staat stil op rails
- Bedrijf zonder telefoon
- Wijk zonder water
- Stad 24 uur zonder stroom (gevolg: geboortegolf)

Is graafschade altijd gevaarlijk?

Relatief veilig zijn:

- Riool
- Telefoon
- Water (lage druk)
- RTV-kabel
- Particuliere verbindingen
(bijvoorbeeld tussen kantoorgebouwen)

Is graafschade altijd gevaarlijk?

Gevaarlijk voor machinist zijn:

- Gas; van lagedruk (1 bar) tot hogedruk (80 bar)
- Elektriciteit; van huisaansluiting (220 V) tot 10 kV
- Brandstof (olie/kerosine/nafta)

Wat gebeurt er om graafschade te voorkomen?

Machinist:

Vakmanschap, opleiding,
zorgvuldig graven

Machinist/ opzichter:

Goed samenspel bij graafwerk

Opzichter / uitvoerder:

Tekeningen bestuderen
(Kloppen ze wel?)

(Hoofd)aannemer/
graafbedrijf:

Graafwerk melden bij KLIC

Wat gebeurt er om graafschade te voorkomen?

- KLIC:** Tekeningen graafplek opvragen bij kabel- en leidingbeheerders
- Kabel- leidingbeheerders:** Tekeningen afdrukken en opsturen
- Opdrachtgever:** Moet bij opdracht verstrekken aangeven dat er bij graafwerk rekening met kabels en leidingen wordt gehouden

A large, light gray, stylized background logo depicting a hand holding a tool, possibly a shovel or a similar digging instrument. The logo is composed of thick, rounded lines and is positioned behind the main text.

KLIC

Waar hebben we het eigenlijk over?

Quizvraag 5

Waar staan de letters KLIC voor?

- a. Kabel- en Leidingen informatiecentrum
- b. Klachten Inzake Code-deelnemers
- c. Kabel- en Leiding Informatie Commissie

Antwoord quizvraag 5:

a. Kabel- en Leidingen InformatieCentrum

Wat is / doet KLIC?

- KLIC verstrekt informatie over ligging kabels en leidingen
  - KLIC is opgericht door kabel- en leidingbeheerders
  - KLIC krijgt de melding van 'grondroering' binnen (de 'KLIC-melding': 135.000 per jaar)
  - KLIC stelt de locatie van het graafwerk vast
  - KLIC waarschuwt vervolgens alle netbeheerders in graafgebied
  - KLIC bericht terug aan de KLIC-melder welke netbeheerders zij heeft gewaarschuwd
- ... en organiseert campagne *'Graafschade voorkomen we samen'*

Wanneer moet je de KLIC-melding doen?

- Bij alle werkzaamheden in de grond
- Hoe diep maakt daarbij niet uit
- Het gaat niet alleen om graafwerkzaamheden ...

[Deelnemers laten discussiëren over wanneer een KLIC-melding nodig is.]

De KLIC-melding gaat niet alleen om graafwerkzaamheden:

‘Graven’ als verzamelwoord (ook) voor:

- Diepploegen
  - Baggeren
  - Draineren
  - Poten van bomen
  - Plaatsen van verkeersborden
  - Ingraven vuilcontainers
  - Heien
  - Hekken zetten
  - Afdekken van kuilhopen
- ...binnen én buiten de bebouwde kom

Wat moet je doen na ontvangst van bevestiging van de KLIC-melding?

- Controleer of alle netbeheerders leidingbeheerders kaarten of informatie hebben verstrekt
- Ontbreekt er informatie, neem dan contact op met de netbeheerder (niet met KLIC!)
- Geen reactie van een netbeheerder?

Ga er dan NIET van uit dat er niets ligt!

- Meld foute telefoonnummers of namen van contactpersonen bij netbeheerders bij KLIC

Het campagnelogo met de slogan

De graafcode

**GRAAF ALLEEN ALS ER
EEN KLIC-MELDING IS GEDAAN**

+

**GRAAF ALLEEN ALS DE LIGGING VAN KABELS
EN LEIDINGEN IS GECONTROLEERD**

+

**GRAAF ALLEEN NA EEN DUIDELIJKE INSTRUCTIE
OVER DE LIGGING VAN KABELS EN LEIDINGEN**

+

**VRAAG OM NADERE INFORMATIE BIJ DE
NETBEHEERDER ALS DE SITUATIE NIET HELDER IS**

+

**MELD ONTDEKTE AFWIJKINGEN EN
BESCHADIGINGEN AAN DE NETBEHEERDER**

+

**KEN DE GEVAREN EN GEVOLGEN
VAN GRAAFSCHADE**

Kortom:

‘Graven is een leuk en mooi vak,
maar wel een hoop gedoe tegenwoordig.’